

Zmluva o spracúvaní osobných údajov

uzatvorená v súlade s článkom 28 bod 3 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 2016/679 z 27. apríla 2016 o ochrane fyzických osôb pri spracúvaní osobných údajov a o voľnom pohybe takýchto údajov, ktorým sa zrušuje smernica 95/46/ES (všeobecné nariadenie o ochrane údajov), v ďalšom texte tiež len ako „GDPR“

(ďalej len „zmluva“)

I. Zmluvné strany

Prevádzkovateľ:

Názov: Štátna pokladnica
Adresa sídla: Radlinského 32, 810 05 Bratislava
IČO: 36065340
Zastúpený: Ing. Jana Ďuricová, riaditeľ Štátnej pokladnice
Štátna pokladnica je zriadená zákonom č. 291/2002 Z. z. o Štátnej pokladnici a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov
(ďalej samostatne len "Prevádzkovateľ")

Sprostredkovateľ:

Názov: ANeT Slovakia s.r.o.
Adresa sídla: Jilemnického 2, 911 01 Trenčín
IČO: 36310930
Zápis: Okresný súd Trenčín, odd. Sro, vložka č. 11799/R
Zastúpený: Ing. Jiří Čvanda, konateľ spoločnosti
(ďalej samostatne len "Sprostredkovateľ")

(ďalej spoločne len "zmluvné strany")

II. Úvodné ustanovenia

Ak v zmluve výslovne nie je uvedené inak, rozumie sa pod pojmom:

- a) **dotknutá osoba:** identifikovaná alebo identifikovateľná fyzická osoba, ktorej sa osobné údaje týkajú,
- b) **osobné údaje:** sú akékoľvek informácie týkajúce sa identifikovanej alebo identifikovateľnej fyzickej osoby; identifikovateľná fyzická osoba je osoba, ktorú možno identifikovať priamo alebo nepriamo, najmä odkazom na identifikátor, ako je meno, identifikačné číslo, lokalizačné údaje, online identifikátor, alebo odkazom na jeden či viaceré prvky, ktoré sú špecifické pre fyzickú, fyziologickú, genetickú, mentálnu, ekonomickú, kultúrnu alebo sociálnu identitu tejto fyzickej osoby,
- c) **prevádzkovateľ:** je fyzická alebo právnická osoba, orgán verejnej moci, agentúra alebo iný subjekt, ktorý sám alebo spoločne s inými určí účely a prostriedky spracúvania osobných údajov; v prípade, že sa účely a prostriedky tohto spracúvania stanovujú v práve Únie alebo v práve

členského štátu, možno prevádzkovateľa alebo konkrétne kritériá na jeho určenie určiť v práve Únie alebo v práve členského štátu,

- d) **sprostredkovateľ**: je fyzická alebo právnická osoba, orgán verejnej moci, agentúra alebo iný subjekt, ktorý spracúva osobné údaje v mene prevádzkovateľa,
- e) **ďalší sprostredkovateľ**: je fyzická alebo právnická osoba, orgán verejnej moci, agentúra alebo iný subjekt, ktorý je prostredníctvom sprostredkovateľa zapojený do vykonávania spracovateľských činností v mene prevádzkovateľa.

III. Predmet, doba, účel a povaha spracúvania

1. Predmetom tejto zmluvy je úprava vzájomných práv a povinností zmluvných strán pri spracúvaní osobných údajov dotknutých osôb Sprostredkovateľom v mene Prevádzkovateľa v súvislosti so **Servísnou zmluvou uzatvorenou zmluvnými stranami, ktorej predmetom je poskytovanie servisných služieb, resp. softvérového maintenance pre dochádzkový systém ANeT WebTime 14** (ďalej tiež len „realizačná zmluva“) Sprostredkovateľom ako poskytovateľom Prevádzkovateľovi ako odberateľovi. Uvedený dochádzkový systém bol dodaný zo strany Sprostredkovateľa ako zhotoviteľa Prevádzkovateľovi ako objednávateľovi na základe zmluvy o dielo č. **██████████**
2. Povaha a účel spracúvania, kategórie dotknutých osôb a rozsah spracúvaných osobných údajov, forma spracúvania a doba uchovávanía osobných údajov Sprostredkovateľom sú špecifikované v Prílohe č. 1, ktorá je neoddeliteľnou súčasťou tejto zmluvy.
3. Sprostredkovateľ je oprávnený spracúvať osobné údaje dotknutých osôb po dobu trvania tejto zmluvy, najdlhšie však po dobu trvania, resp. plnenia realizačnej zmluvy.
4. Prevádzkovateľ svojím podpisom nižšie potvrdzuje a sa zaväzuje, že pri plnení tejto zmluvy bude konať a postupovať v súlade s požiadavkami GDPR, a že bude dodržiavať všetky povinnosti, a to najmä vo vzťahu k Sprostredkovateľovi a ďalšiemu sprostredkovateľovi, ako aj voči dotknutým osobám, ktoré mu ako Prevádzkovateľovi ukladá GDPR.

IV. Práva a povinnosti zmluvných strán

1. Sprostredkovateľ je oprávnený vykonávať spracovateľské operácie s osobnými údajmi dotknutých osôb, ktoré zodpovedajú účelu spracúvania v súlade s Prílohou č. 1 tejto zmluvy.
2. Sprostredkovateľ je povinný pri spracúvaní osobných údajov dodržiavať nasledovné povinnosti:
 - a) spracúvať osobné údaje dotknutých osôb len na účely stanovené v tejto zmluve, na základe písomných pokynov Prevádzkovateľa a v súlade s ustanovením čl. 28 bod 3 písm. a) GDPR; za písomné pokyny sa považujú aj požiadavky uvedené priamo v realizačnej zmluve alebo pokyny Prevádzkovateľa uložené na základe jej ustanovení,
 - b) vykonať a dodržiavať všetky primerané bezpečnostné opatrenia podľa čl. 32 GDPR za účelom ochrany osobných údajov dotknutých osôb s cieľom chrániť osobné údaje dotknutých osôb tak, aby nedošlo k ich náhodnému alebo nezákonnému zničeniu, strate, zmene, neoprávnenému poskytnutiu osobných údajov dotknutých osôb, ktoré sa prenášajú, uchovávajú alebo inak spracúvajú, alebo neoprávnenému prístupu k takýmto osobným údajom,

- c) zachovávať mlčanlivosť o osobných údajoch dotknutých osôb a spôsobom bežným u Sprostredkovateľa zabezpečiť, aby všetky osoby konajúce na základe poverenia pre Sprostredkovateľa, ktoré majú prístup k osobným údajom dotknutých osôb alebo sú oprávnené spracúvať osobné údaje dotknutých osôb zachovávali o nich mlčanlivosť, a to aj po ukončení účelu spracúvania osobných údajov, a spôsobom bežným u Sprostredkovateľa boli oboznámené s pravidlami spracúvania osobných údajov dotknutých osôb definovanými v tejto zmluve,
 - d) neposkytnúť, nesprístupniť ani nezverejniť osobné údaje dotknutých osôb tretím stranám alebo neoprávneným osobám, okrem prípadov, kedy poskytovanie, sprístupňovanie a zverejňovanie osobných údajov ustanovuje právo Európskej únie alebo právne predpisy Slovenskej republiky alebo medzinárodné zmluvy, ktorými je Slovenská republika viazaná alebo so súhlasom Prevádzkovateľa,
 - e) nerealizovať prenos osobných údajov do tretej krajiny alebo medzinárodnej organizácie, okrem prípadov, keď mu táto povinnosť vyplýva z práva Únie alebo právnych predpisov Slovenskej republiky alebo medzinárodných zmlúv, ktorými je Slovenská republika viazaná; v takomto prípade Sprostredkovateľ oznámi Prevádzkovateľovi túto právnu požiadavku pred spracúvaním, pokiaľ dané právo takéto oznámenie nezakazuje zo závažných dôvodov verejného záujmu,
 - f) prijať primerané technické a organizačné opatrenia zodpovedajúce spôsobu a účelu spracúvania osobných údajov dotknutých osôb v súlade s čl. 32 GDPR; sprostredkovateľ berie do úvahy najmä použiteľné technické prostriedky, dôvernosc a dôležitosť spracúvaných osobných údajov, ako aj rozsah možných rizík, ktoré sú spôsobilé narušiť bezpečnosť spracúvania osobných údajov dotknutých osôb,
 - g) po ukončení poskytovania služieb pre Prevádzkovateľa týkajúcich sa spracúvania osobných údajov podľa tejto zmluvy a realizačnej zmluvy, na základe rozhodnutia Prevádzkovateľa osobné údaje vymazať alebo vrátiť Prevádzkovateľovi a vymazať existujúce kópie, ktoré obsahujú osobné údaje, ak osobitný predpis alebo medzinárodná zmluva, ktorou je Slovenská republika viazaná, nepožaduje uchovávanie týchto osobných údajov.
3. Sprostredkovateľ je pri spracúvaní osobných údajov, s prihliadnutím na povahu spracúvania informácie známej Sprostredkovateľovi, povinný poskytnúť Prevádzkovateľovi nevyhnutnú súčinnosť v rozsahu GDPR v nasledovných oblastiach:
- a) zaistenia primeranej úrovne bezpečnosti pri spracúvaní osobných údajov (čl. 32 GDPR),
 - b) oznamovacích povinností týkajúcich sa porušenia ochrany osobných údajov (čl. 33 a 34 GDPR),
 - c) posúdenia vplyvu na ochranu osobných údajov a konzultácie s dozorným orgánom (čl. 35 a 36 GDPR).
4. Sprostredkovateľ je povinný postupovať pri plnení povinností vyplývajúcich z tejto zmluvy a reagovať na žiadosti o výkon práv dotknutej osoby nasledovne:
- a) bezodkladne informovať Prevádzkovateľa v prípade prijatia žiadosti dotknutej osoby súvisiacej s vybavovaním jej práv a postúpiť žiadosť dotknutej osoby Prevádzkovateľovi. Pre Sprostredkovateľa však musí byť objektívne zistiteľné, že sa jedná o Dotknutú osobu Prevádzkovateľa,
 - b) poskytnúť nevyhnutnú súčinnosť Prevádzkovateľovi vhodnými technickými a organizačnými opatreniami, pri plnení povinnosti Prevádzkovateľa prijímať opatrenia a reagovať na žiadosti

o výkon práv dotknutých osôb po zohľadnení povahy spracúvania ich osobných údajov (napr. transparentnosť poskytovaných údajov, informačná povinnosť, právo na prístup k údajom, právo na opravu, právo na zabudnutie, právo na obmedzenie spracúvania).

5. Sprostredkovateľ je povinný oznámiť Prevádzkovateľovi každé porušenie ochrany osobných údajov podľa nasledovných pravidiel:
 - a) oznámenie musí vykonať bezodkladne, kedy sa o porušení ochrany osobných údajov dotknutých osôb dozvedel,
 - b) oznámenie musí byť vykonané telefonicky ako i prostredníctvom správy elektronickej pošty na adresu uvedenú v čl. VII ods. 4 (Pravidlá komunikácie a kontaktné údaje) tejto zmluvy.
6. V prípade porušenia ochrany osobných údajov je Sprostredkovateľ povinný prijať primerané nápravné opatrenia ihneď, ako je to možné. Okrem toho Sprostredkovateľ bezodkladne poskytne Prevádzkovateľovi všetky relevantné informácie, o ktoré ho Prevádzkovateľ v súvislosti s porušením ochrany osobných údajov požiada a ktoré sú Sprostredkovateľovi známe. Sprostredkovateľ je povinný poskytnúť Prevádzkovateľovi všetku potrebnú súčinnosť za účelom odstránenia následkov porušenia ochrany osobných údajov dotknutých osôb.
7. Sprostredkovateľ je povinný bezodkladne oznámiť Prevádzkovateľovi (a doručiť mu kópie relevantných dokumentov) akékoľvek žiadosti, sťažnosti, oznámenia či akékoľvek iné formy komunikácie, ktoré prijme od dotknutých osôb v súvislosti so spracúvaním ich osobných údajov na základe tejto zmluvy, a je povinný postupovať podľa pokynov Prevádzkovateľa v reakcii na takúto komunikáciu.
8. Sprostredkovateľ je povinný Prevádzkovateľovi poskytnúť všetky potrebné informácie, dokumenty a pod. na preukázanie splnenia povinností ustanovených najmä v čl. 28 GDPR a umožní audity, ako aj kontroly vykonávané Prevádzkovateľom alebo iným audítorom, ktorého poveril Prevádzkovateľ, a poskytne svoju nevyhnutnú súčinnosť.

V. Spracúvanie osobných údajov ďalším sprostredkovateľom

1. Prevádzkovateľ týmto výslovne súhlasí, aby Sprostredkovateľ spracúval osobné údaje dotknutých osôb podľa tejto zmluvy prostredníctvom ďalšieho sprostredkovateľa za splnenia nasledujúcich podmienok:
 - a) akákoľvek zmena a/alebo doplnenie ďalšieho sprostredkovateľa podlieha písomnému schváleniu Prevádzkovateľa; o takýto súhlas je Sprostredkovateľ povinný požiadať Prevádzkovateľa najneskôr štrnásť (14) dní pred plánovaným zapojením ďalšieho sprostredkovateľa;
 - b) Sprostredkovateľ je povinný v zmluve s ďalším sprostredkovateľom uložiť mu rovnaké povinnosti týkajúce sa ochrany osobných údajov ako sú ustanovené v tejto zmluve, najmä podľa čl. IV tejto zmluvy;
 - c) Sprostredkovateľ zodpovedá za ďalšieho sprostredkovateľa, že spracúvanie a ochrana osobných údajov dotknutých osôb budú zabezpečené v súlade s touto zmluvou a všeobecne záväznými

právnymi predpismi, a to v rozsahu danom GDPR; tým nie je dotknutý nárok Sprostredkovateľa na náhradu škody voči ďalšiemu sprostredkovateľovi;

- d) Sprostredkovateľ do desiatich (10) dní od vyžiadania zo strany Prevádzkovateľa predloží aktuálny zoznam svojich zamestnancov, ako aj zamestnancov ďalšieho sprostredkovateľa, ktorí sú oprávnení spracúvať osobné údaje v rozsahu tejto zmluvy, spolu s prehlásením, že títo zamestnanci boli poučení v zmysle čl. IV ods. 2 písm. c) zmluvy.

3. Ďalší sprostredkovateľ je povinný dodržiavať rovnaké povinnosti týkajúce sa ochrany osobných údajov dotknutých osôb, aké sú ustanovené v tejto zmluve, a to najmä poskytnutie dostatočných záruk na prijatie primeraných technických a organizačných opatrení tak, aby spracúvanie osobných údajov spĺňalo požiadavky GDPR. Zodpovednosť voči Prevádzkovateľovi nesie Sprostredkovateľ, ak ďalší sprostredkovateľ nesplní svoje povinnosti týkajúce sa ochrany osobných údajov dotknutých osôb podľa tejto zmluvy.

VI. Podmienky výkonu kontroly a auditu

1. Sprostredkovateľ je povinný umožniť Prevádzkovateľovi alebo audítorovi či inej osobe poverenej Prevádzkovateľom vykonať audit alebo kontrolu za nasledovných podmienok:
- a) Prevádzkovateľ je povinný Sprostredkovateľovi oznámiť požiadavku na vykonanie auditu alebo kontroly spracúvania osobných údajov podľa tejto zmluvy a oznámiť mu s dostatočným predstihom písomne termín uskutočnenia aspoň pätnásť (15) dní vopred, a ak by oznámenie o kontrole/audite pred začatím ich výkonu mohlo viesť k zmareniu účelu kontroly/audit alebo sťaženiu ich výkonu, môže predmet kontroly/audit oznámiť bezprostredne, najmenej však sedemdesiatdva (72) hodín vopred,
 - b) osoby vykonávajúce audit alebo kontrolu sa musia preukázať písomným poverením Prevádzkovateľa na výkon auditu alebo kontroly. Osoba vykonávajúca audit alebo kontrolu nesmie byť štatutárny audítor Sprostredkovateľa, dodávateľ Sprostredkovateľa, zákazník Sprostredkovateľa či iná osoba s rizikom konfliktu záujmov; o vedomosti týkajúcej sa existencie rizika konfliktu záujmov je Sprostredkovateľ povinný informovať Prevádzkovateľa bez zbytočného odkladu,
 - c) rozsah kontroly/audit neprekročí mieru nevyhnutnú na dosiahnutie účelu tejto zmluvy, pričom zahŕňa najmä nasledovné oblasti: kontrola činností, procesov, dokumentov, databáz ako aj iných prostriedkov súvisiacich so spracúvaním osobných údajov definovaným v tejto zmluve,
 - d) Prevádzkovateľ je povinný po ukončení auditu alebo kontroly bezodkladne informovať Sprostredkovateľa o zisteniach auditu alebo kontroly,
 - e) Sprostredkovateľ je povinný (ak je to potrebné aj pomocou ďalšieho sprostredkovateľa) nedostatky identifikované počas auditu alebo kontroly a vzájomne odsúhlasené odstrániť na základe harmonogramu dohodnutého s Prevádzkovateľom, ktorý sa v tejto súvislosti zaväzuje poskytnúť Sprostredkovateľovi a ďalšiemu sprostredkovateľovi všetku potrebnú súčinnosť.

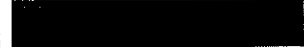
VII. Pravidlá komunikácie a kontaktné údaje

1. Akákoľvek komunikácia medzi zmluvnými stranami musí byť realizovaná niektorou z nasledovných foriem: elektronická pošta, telefonicky, listinne.
2. Zmluvné strany sa dohodli, že právne úkony týkajúce sa zmeny a zániku tejto zmluvy budú uskutočňované len písomne, v listinnej podobe, a doručované prostredníctvom pošty, osobne alebo kuriérskou službou, a to na adresu sídiel zmluvných strán uvedených v tejto zmluve, okrem prípadu ak odosielajúcej zmluvnej strane adresát písomnosti oznámil novú adresu sídla. Súčasne sa zmluvné strany dohodli, že tieto písomnosti si budú pre informáciu zasielať aj elektronickou poštou na adresu uvedenú v kontaktných údajoch zmluvných strán.
3. Zmluvné strany sa dohodli, že komunikácia vykonávaná elektronickou poštou sa bude riadiť nasledovnými pravidlami:
 - a) elektronická pošta bude zasielaná výhradne na adresy elektronickej pošty (e-mail) uvedené v ods. 4 a ods. 5 tohto článku,
 - b) elektronická pošta bude zasielaná v chránenej forme (napr. chránená heslom, chránená šifrovaním), v závislosti od dohody komunikujúcich zmluvných strán a citlivosti informácií, ktoré sú obsahom komunikácie.
4. Kontaktné údaje Prevádzkovateľa:

Adresa	Telefón	e-mail
Štátna pokladnica Radlinského 32, P.O.BOX 13 810 05 Bratislava 15		

Aktualizácia kontaktných údajov týkajúcich sa osoby zodpovednej za ochranu osobných údajov na strane Prevádzkovateľa môže byť vykonaná prostredníctvom zverejnenia informácie na webovej stránke Prevádzkovateľa www.pokladnica.sk, menu Kontakty/Ochrana osobných údajov. Alternatívne je možné kontaktovať vrátnicu Prevádzkovateľa na tel. č. a vyžiadať si vedúceho oddelenia Právne a compliance, ktorý poskytne usmernenia ohľadom ďalšieho postupu."

5. Kontaktné údaje Sprostredkovateľa:

Adresa	Telefón	e-mail
ANeT Slovakia s.r.o. Jilemnického 2 911 01 Trenčín		

6. Každú zmenu údajov v ods. 4 a ods. 5 tohto článku zmluvy je jedna zmluvná strana povinná bezodkladne oznámiť druhej zmluvnej strane, a to v preukázateľnej forme.
7. Písomnosti doručované osobne, poštou alebo kuriérom, sa považujú za doručené aj v prípade, ak ich adresát odmietol prevziať. Písomnosti doručované poštou alebo kuriérom sa považujú za doručené tiež v prípade a v deň, keď ich pošta alebo kuriér vrátila odosielateľovi ako nedoručiteľné z akéhokoľvek iného dôvodu. Pri doručovaní prostredníctvom pošty alebo kuriérskej služby

je Prevádzkovateľ vždy oprávnený použiť aj aktuálnu adresu sídla Sprostredkovateľa zapísanú v obchodnom alebo živnostenskom registri.

VIII. Záverečné ustanovenia

1. Táto zmluva sa uzatvára na dobu trvania realizačnej zmluvy. Prevádzkovateľ je taktiež oprávnený k jej jednostrannému ukončeniu, a to z rovnakých dôvodov a rovnakým spôsobom, ktoré sú uvedené v realizačnej zmluve. Skončením tejto zmluvy zaniká oprávnenie Sprostredkovateľa ako i prípadných ďalších sprostredkovateľov spracúvať osobné údaje, na ktoré sa vzťahuje táto zmluva, s výnimkou nevyhnutných spracovateľských operácií súvisiacich so skončením zmluvného vzťahu typu odovzdanie údajov Prevádzkovateľovi, likvidácia, výmaz a podobne. Skončením zmluvného vzťahu nie sú dotknuté tie ustanovenia tejto zmluvy, z ktorých textu alebo povahy vyplýva, že sa majú uplatňovať aj po tomto momente (napr. zachovávanie povinnosti mlčanlivosti).
2. Táto zmluva je povinne zverejňovanou zmluvou podľa § 5a zákona č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o slobode informácií) v znení neskorších predpisov. Zmluva nadobúda platnosť dňom jej podpísania všetkými zmluvnými stranami a účinnosť dňom nasledujúcim po dni jej zverejnenia v Centrálnom registri zmlúv.
3. Zmluvné strany vyhlasujú, že si zmluvu prečítali, jej obsahu porozumeli a bez výhrad s ňou súhlasia. Svojimi podpismi taktiež potvrdzujú, že ich spôsobilosť na právne úkony a zmluvná voľnosť nie sú ničím obmedzené, právny úkon je urobený v predpísanej forme, prejavy vôle zmluvných strán sú dostatočne zrozumiteľné a určité, že zmluva bola uzavretá slobodne a vážne, nie v tiesni, ani za nápadne nevýhodných podmienok.
4. Zmluva sa riadi platným právnym poriadkom Slovenskej republiky. Vo všetkých ostatných otázkach, výslovne neupravených touto zmluvou sa postupuje podľa ustanovení GDPR, zákona č. 18/2018 Z. z. o ochrane osobných údajov, zákona č. 513/1991 Zb. Obchodného zákonníka ako aj ostatných súvisiacich právnych predpisov, všetko v znení ich neskorších novelizácií.
5. Táto zmluva je vyhotovená v dvoch (2) rovnopisoch, každý má platnosť originálu, z čoho je jedno (1) vyhotovenie určené pre Prevádzkovateľa a jedno (1) vyhotovenie pre Sprostredkovateľa.

Bratislava, dňa

za Prevádzkovateľa

Ing. Jana Ďuricová,
riaditeľka Štátnej pokladnice

Bratislava, dňa

za Sprostredkovateľa

Ing. Jiří Čvanda
konateľ spoločnosti

Príloha č.1 Zmluvy o spracúvaní osobných údajov

Povaha a účel spracúvania osobných údajov:	Osobné údaje sú spracúvané výhradne na účely plnenia realizačnej zmluvy (čl. III ods. 1) uzatvorenej medzi Prevádzkovateľom ako odberateľom a Sprostredkovateľom ako poskytovateľom, pričom konkrétne ide o činnosti servisnej podpory, resp. softvérového maintenance pre dochádzkový systém ANeT WebTime 14.
Kategória dotknutých osôb a rozsah osobných údajov:	Dotknutými osobami sú najmä: - zamestnanci Prevádzkovateľa (odberateľa) Rozsah osobných údajov: - titul, meno priezvisko, osobné číslo, organizačné zaradenie- manažér
Povolené operácie pri spracúvaní osobných údajov:	a. Spracovateľské operácie nevyhnutne potrebné na dosiahnutie účelu realizačnej zmluvy, a to najmä usporadúvanie, štruktúrovanie, vyhľadávanie, prehliadanie, preskupovanie alebo kombinovanie. b. Spracovateľské operácie súvisiace s ukončením (splnením) realizačnej zmluvy, najmä likvidácia údajov uchovávaných Sprostredkovateľom.
Povolená forma osobných údajov pri ich spracúvaní:	- elektronická
Doba uchovávania osobných údajov:	Počas doby trvania tejto zmluvy. Sprostredkovateľ na základe pokynu Prevádzkovateľa zabezpečí výmaz/likvidáciu údajov o dotknutých osobách, pri ktorých ďalšie spracúvanie nie je potrebné.